LOCUL SI ROLUL UNIUNII EUROPENE IN SISTEMUL INTERNATIONAL CONTEMPORAN

THE PLACE AND ROLE OF THE EUROPEAN UNION IN THE CONTEMPORARY INTERNATIONAL SYSTEM

Irina CABAC-POGOREVICI
masterandă, Universitatea de Stat din Moldova
e-mail: irina.cabac@usmf.md

Rezumat: *Scopul prezentului articol este a descriere prezintă Uniunea Europeană și care este activitatea sa. Prima secțiune explică pe scurt ce este UE. A doua secțiune, „Ce face Uniunea Europeană”, descrie activitatea pe care o desfășoară UE în peste 40 de domenii diferite pentru a îmbunătăți viața oamenilor din Europa și din afara acesteia. A treia secțiune, „Cum adoptă decizii și cum acționează Uniunea Europeană”, descrie instituțiile aflate în centrul procesului decizional al UE și modul în care deciziile lor sunt transpuse în acțiuni. Uniunea Europeană (UE) este o uniune economică și politică formată din 27 de țări europene. Originea sa se regăsește în tratatele semnate după al Doilea Război Mondial, cu un prim pas spre cooperarea economică pentru a evita conflictele. Astfel, în 1958, s-a înființat Comunitatea Economică Europeană între șase țări fondatoare. Ulterior, alte 22 de țări s-au alăturat, creând o piață unică în continuă dezvoltare. UE a evoluat dintr-o uniune economică către o organizație cu impact în diverse politici, de la climă, mediu, sănătate, până la relații externe și migrație. De peste jumătate de secol, UE a promovat pacea, stabilitatea și prosperitatea, introducând moneda euro. Peste 340 de milioane de cetățeni din 19 țări folosesc euro, beneficiind de avantajele acesteia. UE elimină controalele la frontiere, facilitând călătoriile și muncitul liber în Europa. Toți cetățenii UE au dreptul să aleagă țara în care studiază, lucrează sau se pensionează. Piața unică favorizează libera circulație a mărfurilor, serviciilor, capitalului și persoanelor. UE promovează transparența și democrația în guvernare, implicând cetățenii în procesul decizional. Valorile fundamentale ale UE sunt respectarea demnității umane, libertatea, democrația, egalitatea și statul de drept. Drepturile omului sunt protejate prin Carta drepturilor fundamentale a UE, incluzând nediscriminarea și protecția datelor personale. Prin sistemul judiciar independent, UE asigură aplicarea dreptului. Membrii UE își unesc suveranitatea pentru a lua decizii comune în interesul comun al cetățenilor europeni.*

Cuvinte-cheie: *Uniunea Europeană; cooperare economică; uniune economică; piața unică; membrii UE; drepturile omului; Carta drepturilor fundamentale ale UE, libera circulație a mărfurilor; libera circulație a serviciilor; libera circulație a persoanelor; libera circulație a capitalului.*

Abstract: *The purpose of this article is to describe the European Union (EU) and its activities. The first section briefly explains what the EU is. The second section, "What the European Union Does," describes the EU's activities in over 40 different areas to improve the lives of people in Europe and beyond. The third section, "How the European Union Makes Decisions and Acts," describes the institutions at the heart of the EU's decision-making process and how their decisions are translated into actions. The European Union (EU) is an economic and political union of 27 European countries. Its origin lies in treaties signed after the Second World War, with the initial step towards economic cooperation to avoid conflicts. In 1958, the European Economic Community was established among six founding countries. Subsequently, 22 other countries joined, creating a single market in continuous development. The EU has evolved from a purely economic union to an organization with an impact on various policies, from climate, environment, health, to foreign relations and migration. For over half a century, the EU has promoted peace, stability, and prosperity, introducing the euro currency. Over 340 million citizens from 19 countries use the euro, benefiting from its advantages. The EU eliminates border controls, facilitating travel and free movement within Europe. All EU citizens have the right to choose the country where they study, work, or retire. The single market promotes the free movement of goods, services, capital, and people. The EU promotes transparency and democracy in governance, involving citizens in the decision-making process. The fundamental values of the EU are respect for human dignity, freedom, democracy, equality, and the rule of law. Human rights are protected by the Charter of Fundamental Rights of the EU, including non-discrimination and data protection. Through an independent judicial system, the EU ensures the application of the law. EU members pool their sovereignty to make common decisions in the common interest of European citizens.*

Keywords: *European Union; economic cooperation; economic union; single market; EU members; human rights; Charter of Fundamental Rights of the EU; free movement of goods; free movement of services; free movement of people; free movement of capital.*

Uniunea Europeană (UE) este o uniune economică și politică între 27 de țări europene. Uniunea Europeană, așa cum o cunoaștem în prezent, își are originea în mai multe tratate semnate în perioada ulterioară celui de-al Doilea Război Mondial. Primul pas a fost promovarea cooperării economice, pe baza ideii ca țările implicate în schimburi comerciale să devină interdependente din punct de vedere economic și să devină astfel mai probabilă evitarea conflictelor. Drept urmare, în 1958, a luat naștere Comunitatea Economică Europeană, cu obiectivul inițial de a consolida cooperarea economică dintre șase țări: Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg și Țările de Jos. De atunci, 22 de alte țări li s-au alăturat (Regatul Unit a părăsit UE la 31 ianuarie 2020), creându-se

o imensă piață unică (denumită și piață internă), care continuă să se dezvolte pentru a-și valorifica întregul potențial. Ceea ce a început ca o uniune pur economică a evoluat treptat, devenind o organizație care acționează în numeroase domenii de politică diferite, de la politici climatice, mediu și sănătate la relații externe, securitate, justiție și migrație.

De mai bine de jumătate de secol, UE asigură pacea, stabilitatea și prosperitatea, ajută la creșterea nivelului de trai, lansând și moneda europeană unică: euro. În prezent, peste 340 de milioane de cetățeni ai UE din 19 țări folosesc euro ca monedă proprie și se bucură de avantajele pe care le oferă aceasta. Ca urmare a eliminării controalelor la frontieră între cele mai multe dintre țările UE, oamenii pot călători liber pe aproape întregul continent. De asemenea, le este mult mai ușor să trăiască și să muncească într-o altă țară din Europa. Toți cetățenii UE au dreptul și libertatea de a alege țara UE în care doresc să studieze, să lucreze sau să se pensioneze. Fiecare stat membru al UE trebuie să le acorde cetățenilor Uniunii exact același tratament pe care îl acordă propriilor cetățeni în ceea ce privește ocuparea locurilor de muncă, securitatea socială și impozitele.

Piața unică este principalul motor economic al UE. Aceasta permite libera circulație a mărfurilor, serviciilor, capitalurilor și persoanelor. UE își propune să urmeze această direcție și în alte domenii, precum piețele energiei, cunoașterii și de capital, pentru a le garanta cetățenilor europeni beneficii conexe maxime din aceste resurse. UE depune în continuare eforturi pentru ca instituțiile care o guvernează să fie mai transparente și mai democratice. Deciziile sunt luate în cel mai deschis mod posibil și cât mai aproape de cetățeni. Parlamentului European, ai cărui membri sunt aleși prin vot direct, i-au fost acordate mai multe competențe, iar parlamentele naționale joacă un rol mai important decât în trecut, colaborând îndeaproape cu instituțiile UE. UE este guvernată de principiul democrației reprezentative, cetățenii fiind direct reprezentați la nivelul UE în Parlamentul European, iar statele membre fiind reprezentate în Consiliul European și în Consiliul UE. Cetățenii sunt încurajați să contribuie la viața democratică a Uniunii exprimându-și opiniile cu privire la politicile UE pe parcursul elaborării acestora sau sugerând îmbunătățiri ale actelor legislative și politicilor în vigoare. Inițiativa cetățenească europeană le oferă cetățenilor posibilitatea de a se implica și mai mult în politicile UE care le influențează viața. De asemenea, cetățenii pot depune plângeri și pot adresa întrebări cu privire la aplicarea dreptului UE.

Tratatul privind Uniunea Europeană prevede că „Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.” Aceste valori sunt parte integrantă din modul de viață european. Demnitatea umană constituie baza drepturilor fundamentale; aceasta trebuie respectată și protejată.

Drepturile omului sunt protejate de Carta drepturilor fundamentale a UE. Acestea includ dreptul de a nu fi discriminat pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, dreptul la protecția datelor cu caracter personal și dreptul de acces la justiție. În 2012, UE a primit Premiul Nobel pentru Pace pentru susținerea cauzelor precum pacea, reconcilierea, democrația și drepturile omului în Europa. A fi cetățean al UE înseamnă totodată a beneficia de drepturi politice. Fiecare cetățean adult al UE are dreptul de a candida și de a vota în cadrul alegerilor pentru Parlament, fie în țara sa de rezidență, fie în țara de origine. UE are la bază statul de drept. Toți cetățenii au drepturi egale în fața legii și toate acțiunile UE se bazează pe tratate, asupra cărora statele sale membre au convenit în mod voluntar și democratic.

Dreptul și justiția sunt sprijinite de un sistem judiciar independent. Statele care fac parte din UE au conferit Curții de Justiție a Uniunii Europene competența de a se pronunța definitiv în ceea ce privește dreptul UE, iar hotărârile acesteia trebuie să fie respectate de toți. Statele membre și instituțiile UE. În centrul UE se află cele 27 de state membre și cetățenii acestora. Caracteristica unică a UE este aceea că, deși toate statele membre rămân state suverane și independente, acestea au decis să pună în comun o parte din suveranitatea lor în domenii în care acest lucru are o valoare adăugată. În practică, aceasta înseamnă că statele membre deleagă unele dintre competențele lor decizionale instituțiilor comune pe care le-au creat, astfel încât deciziile cu privire la chestiuni specifice de interes comun să poată fi luate în mod democratic la nivelul UE.

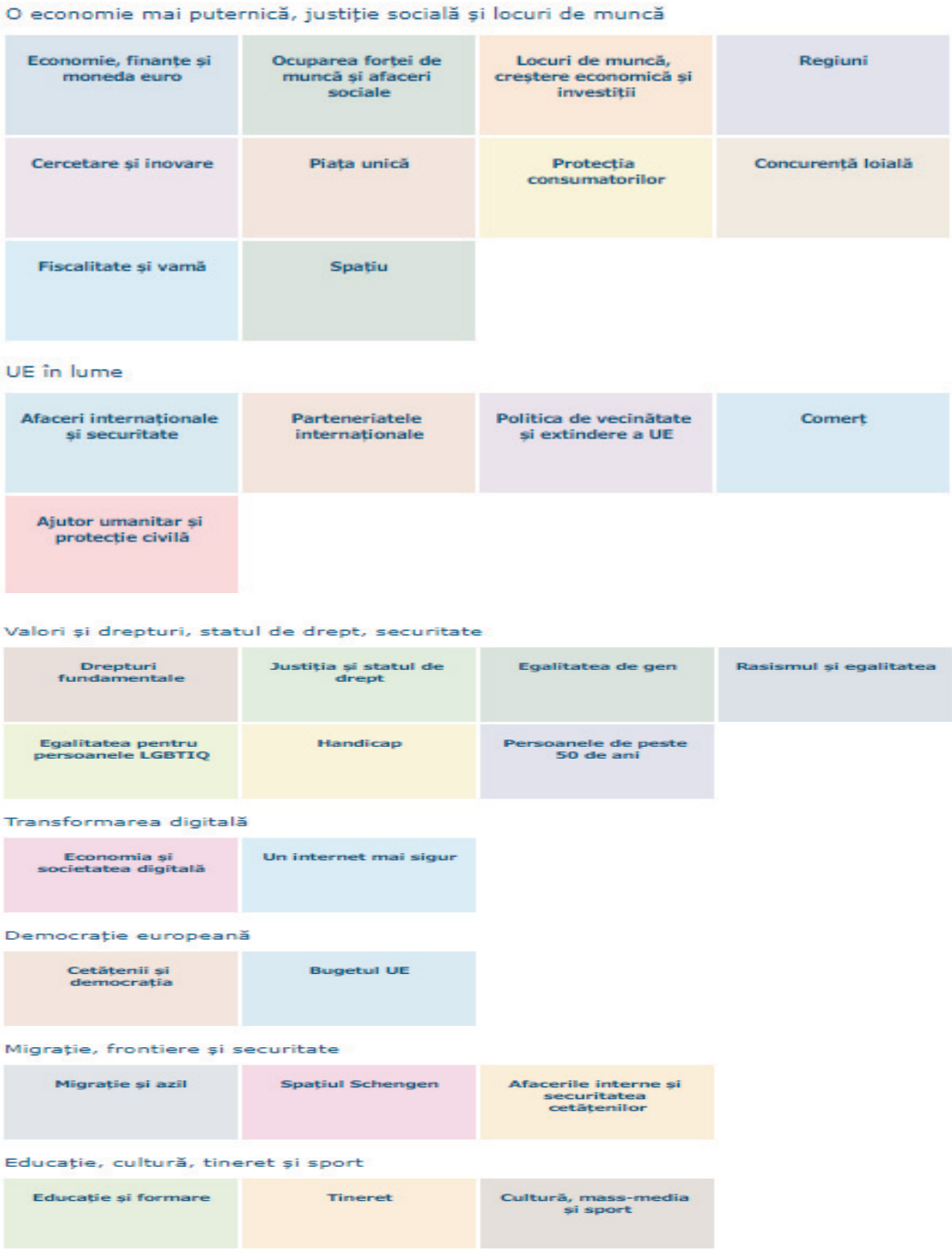
Ce face Uniunea Europeană? A doua parte a prezentei lucrări prezintă o sinteză a activităților UE în diferite domenii de politică, incluzând linkuri utile către informații suplimentare.

Sănătate

Răspunsul la pandemia de COVID-19	Sănătate

Schimbări climatice și mediu

Pactul verde european	Acțiuni în domeniul climei	Mediu	Energie
Transportul și călătoriile	Alimentație și agricultură	Oceanele și pescuitul	

O economie mai puternică, justiție socială și locuri de muncă
Economie, finanțe și moneda euro
Ocuparea forței de muncă și afaceri sociale
Locuri de muncă, creștere economică și investiții
Regiuni
Cercetare și inovare
Piața unică
Protecția consumatorilor
Concurență loială
Fiscalitate și vamă
Spațiu
UE în lume
Afaceri internaționale și securitate
Parteneriatele internaționale
Politica de vecinătate și extindere a UE
Comerț
Ajutor umanitar și protecție civilă
Valori și drepturi, statul de drept, securitate
Drepturi fundamentale
Justiția și statul de drept
Egalitatea de gen
Rasismul și egalitatea
Egalitatea pentru persoanele LGBTIQ
Handicap
Persoanele de peste 50 de ani
Transformarea digitală
Economia și societatea digitală
Un internet mai sigur
Democrație europeană
Cetățenii și democrația
Bugetul UE
Migrație, frontiere și securitate
Migrație și azil
Spațiul Schengen
Afacerile interne și securitatea cetățenilor
Educație, cultură, tineret și sport
Educație și formare
Tineret
Cultură, mass-media și sport

Statele membre ale Uniunii Europene (2022). Mai multe instituții sunt implicate în procesul decizional la nivelul UE, în special:

- ✓ *Parlamentul European*, care îi reprezintă pe cetățenii UE și este ales în mod direct de către aceștia;
- ✓ *Consiliul European*, care este format din șefii de stat sau de guvern ai statelor membre ale UE;
- ✓ *Consiliul Uniunii Europene* (numit și Consiliul), care reprezintă guvernele statelor membre ale UE; și
- ✓ *Comisia Europeană*, care reprezintă interesele UE în ansamblu.

Parlamentele naționale ale statelor membre, precum și două instituții consultative joacă, de asemenea, un rol în luarea deciziilor și în elaborarea legislației. Cele două organisme consultative sunt: Comitetul European al Regiunilor, care este format din reprezentanți ai administrației regionale și locale; și Comitetul Economic și Social European, alcătuit din reprezentanți ai organizațiilor angajaților și ai celor patronale și din grupuri ale părților interesate. În general, Comisia este cea care propune legi noi, iar Parlamentul și Consiliul le adoptă.

Organismele consultative (Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor) și parlamentele naționale participă la acest proces, furnizând avize privind propunerile, în principal din perspectiva principiilor subsidiarității și proporționalității. *Principiul subsidiarității* presupune că, exceptând domeniile în care are competențe exclusive, UE acționează doar în cazul în care acțiunea va fi mai eficace la nivelul UE decât la nivel național. Potrivit *principiului proporționalității*, acțiunea UE trebuie să fie limitată la ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor din tratatele UE. Statele membre și instituția sau instituțiile UE în cauză pun ulterior în aplicare legislația UE adoptată. A treia secțiune a prezentei publicații conține informații suplimentare despre modul în care UE ia decizii și le pune în aplicare.

Tratatele UE. Orice măsură luată de UE se bazează pe tratatele care au fost aprobate în mod voluntar și democratic de toate țările UE. Tratatele stabilesc obiectivele UE și regulile de funcționare a instituțiilor UE, procedura decizională și relațiile dintre UE și statele sale membre. În anumite cazuri speciale, nu toate statele membre participă la toate domeniile de politică ale UE. De exemplu, deși moneda euro este moneda unică a UE în ansamblu, în prezent zona euro cuprinde doar 19 state membre, în timp ce Danemarca are clauză de neparticipare, iar celelalte țări încă nu îndeplinesc criteriile de aderare. Douăzeci și două de state membre fac parte din spațiul Schengen, ceea ce înseamnă că cetățenii lor pot trece o frontieră între două dintre aceste țări fără a trebui să prezinte un pașaport. Cinci state membre își mențin propriile controale la frontieră.

În **concluzie** voi descrie perspectivele Uniunii Europene. Pe baza agendei strategice convenite de liderii UE, Comisia von der Leyen a stabilit o cale nouă și ambițioasă către o Uniune Europeană mai verde, mai digitală și mai echitabilă atunci când și-a preluat mandatul în decembrie 2019. În prezent, UE răspunde provocărilor unei lumi din ce în ce mai complexe, aflată în schimbare rapidă în contextul a două evenimente mondiale istorice – pandemia mondială declarată în martie 2020 și agresiunea neprovocată și nejustificată a Rusiei împotriva Ucrainei în februarie 2022. Pentru a face față acestor noi amenințări, toate cele 27 de state membre trebuie să colaboreze și mai strâns și să acționeze mai rapid ca oricând. De exemplu, planul de redresare *NextGenerationEU* a îmbunătățit capacitatea UE de a face față pandemiei de COVID-19 și viitoarelor urgențe sanitare, consolidând în același timp reziliența economiilor și a locurilor de muncă din UE. Pentru a face față acestor crize, UE a fost ferm unită - atât în lupta sa împotriva virusului, cât și în ceea ce privește solidaritatea sa cu Ucraina. În plus, UE nu numai că și-a menținut traiectoria îndrăzneață către un viitor verde și digital, ci a și accelerat-o. UE nu depinde doar de solidaritatea și eforturile de colaborare ale statelor sale membre, ci urmărește, de asemenea, să obțină contribuții din partea cetățenilor săi și încurajează participarea acestora. Un exemplu recent în acest sens este Conferința privind viitorul Europei. Inițiativa centrată pe cetățeni, care a început în primăvara anului 2021 și s-a desfășurat timp de un an, a reunit sute de mii de cetățeni din întreaga UE pentru a discuta ceea ce contează pentru ei în calitate de europeni.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. BALASSA, B. *European Economic Integration*. Amsterdam: North Holland, 1975.
2. DENT, M.C. *The European Economy*. *The Global Context.* London: Roudledge, 1997. p. 34.
3. DEVLIN, R., ESTEVADEORDAL, A. *What's New in the New Regionalism in the Americas*. INTAL-ITD-STA. Working Paper 6.
4. GUDYNAS, E., *Dos caminos distintos: tratados de libre comercio y procesos de integración*
5. HERSCHEL, M. *L'économie de la Communauté européenne*. Paris: Armand Colin, 1992.
6. RIMBAULD, G. *L'Europe des quinze*. Paris: JVDS, 1995.